

kyseliny citrónovej, jablčnej, jantárovej, vínnej a šťavelovej. Obširne sú spracované rozličné modifikácie pentabromacetónovej metódy na stanovenie kyseliny citrónovej.

V nasledujúcich kapitolách sa píše o dusíkatých látkach (bielkoviny, aminokyseliny a i.), o složení, zmenách a rozboroch tabakového dymu.

Desiata kapitola nás soznamuje s ohodnotením a kontrolou chuťových vlastností tabaku, s analytickou charakterizáciou tabaku a machorky, zvlášť s ohodnotením výsledkov fyzikálne-chemických metód (pH, elektrovodivosť, viskozita, spec. váha). Tu i v ostatných kapitolách autor zdôrazňuje vzťah medzi chemickým složením a chuťovými vlastnosťami.

Poslednú kapitolu napísal prof. Smirnov a zaoberá sa tabakom a machorkou ako surovinou na získanie cenných látok nefajčiarskeho rázu. Nikotín hrá dôležitú úlohu v národnom hospodárstve SSSR v boji proti rastlinným škodcom. Šmuk vypracoval technologický proces výroby nikotínovej kyseliny z nikotínu, dôležitý medziprodukt pre farmaceutický priemysel (vitamín PP a Coramin). Tak isto pre farmaceutický a potravinársky priemysel dôležitý je značný obsah citrónovej kyseliny v tabaku a hlavne v machorke. Za surovinu slúžia odpadky machorky po získaní nikotínu. Výroba môže azda súťažiť s najmodernejšou výrobou kyseliny citrónovej, uskutočňovanou tiež vo SSSR, a to kvasením z cukrov. Jablčná kyselina slúži k syntézam mnohých cenných slúčenín, ako napr. kumarínu a metylkumarínu. Matečné lúhy po výrobe jablčnej kyseliny môžu slúžiť na získanie kyseliny fumarovej. Ďalej sa získajú vo veľkých množstvách pekníny a z nich kyselina slizová, ďalej furfurool a celulóza (s 88,5% alfa-celulózy). Tabakové semená obsahujú 40% rastlinných tukov. Sú veľmi sľubnou surovinou pre priemysel tukov a mydiel a obsahujú okrem toho 25% bielkovín. Vyplatila by sa aj výroba fytnu a lecitínu.

299 tabuliek, 46 obrazov a diagramov dopĺňuje text. Uvádza sa mnoho odkazov na sovietsku a zahraničnú literatúru.

Chýba azda aplikácia chromatografie a vecný index.

Vyskchodnotnú knihu odporúčam každému chemikovi, ktorý sa zaujíma o problémy tu uvedené, alebo sám pracuje v chemickom alebo technologickom výskume tabaku.

Ing. Gabriel Dušínský.

S P O L K O V É Z V E S T I

Z á p i s n i c a

z valného shromaždenia SCHS, konaného dňa 2. júla 1950
Banskej Štiavnici.

O 10.30 hod. otvára predseda Prof. Dr. Gašperík XI, valné shromaždenie Spolku a konštatuje, že nie je usnášania schopné

pre neprítomnú nadpolovičnú väčšinu členov a odkladá ho na 11.00 hod.

O 11.00 hod. konštatoval prítomnosť nadpolovičnej väčšiny členstva a otvoril valné zhromaždenie privítaním všetkých prítomných, menovite zástupcov Čs. spoločnosti chemickej p. Prof. Dr. Lukeša a p. Dr. Staneka za Ústredie a p. Dr. Hampla za brnenskú odbočku Čs. spoločnosti chemickej. Ďalej víta obl. riaditeľa chémie Dr. Lantayho a zástupcu obl. riaditeľa celulózy a papiera Ing. Slávika.

Po prívete predsedajúci Dr. Gašperík obeznámil prítomných s históriou mesta Banskej Štiavnice a jej okolia z príležitosti jubilea založenia mesta pred 700 rokmi.

Po jeho prívete ujal sa slova oblastný riaditeľ chémie Dr. Andrej Lanay. Jeho prívet sa týkal hlavne budúcich rokov v chémii. Chemický priemysel v ČSR a najmä na Slovensku má v rámci budovania prestavby nášho hospodárstva a budovania socializmu mimoriadne postavenie. Úlohy, ktoré sa na nás kladú teraz a na najbližšie roky, sú také veľké, že budeme musieť spojiť všetky sily, aby sme tieto zvládli. Bude treba, aby vychovávateľská, vedecká, publikačná, sloven. celá činnosť, smerujúca k výchove odborníkov, bola zintenzívnená tak, aby sme mali v krátkom čase k dispozícii nových ľudí, ktorí nám budú pri výstavbe nášho priemyslu pomáhať. Vychovávame aj technologov z robotníkov. Náš výskum, ktorý je na Slovensku veľmi mladý, musí sa budovať a nové veľké úlohy musia sa zvládnuť. S radosťou pozdravuje menom Oblastného riaditeľstva chémie toto zasadnutie a prosí, aby Spolok chemikov svoje práce zamerával tak, aby všetci chemici v ČSR vo svojej práci smerovali k jedinému cieľu, a to k urýchlenej výstavbe nášho priemyslu a k budovaniu socializmu u nás, k čemu praje veľa zdraru a úspechu.

Potom pozdravil valné zhromaždenie Prof. Dr. Gregor menom predsedníctva Čs. spoločnosti keramicko-sklárskej na Slovensku.

Od čítania zápisnice z posledného valného zhromaždenia sa upustilo, keďže bola táto uverejnená v Chemických zvestiach.

Potom nasledovala zpráva tajomníka Remenca, ktorý v krátkosti shrnul činnosť Spolku za uplynulé obdobie a vo svojom referáte poukázal v prvom rade na presťahovanie spolkových miestností z Hviezdoslavovho nám. 12 na Palackého ul. 32, kde Spolok dostal spolu 5 miestností, z ktorých najväčšia bola vyhradená pre knižovňu a konferenčnú miestnosť. Táto miestnosť bola súčasne prenajatá Čs. klubu filatelistov, Čs. spoločnosti astronomickej, Čs. spoločnosti keramicko-sklárskej a E. S. Č.

Konštatoval, že za posledné obdobie sa stav členstva zvýšil na 532 riadnych členov, ďalej bolo absolvovaných v rámci kultúrnej činnosti Spolku dovedna 7 hodnotuých odborných prednášok

a bolo nadviazané spojenie chemikmi ľudovodemokratického Maďarska, odkiaľ bude dostávať Spolok výmenou za Chemické zvesti a odborné publikácie maďarské odborné knihy a časopisy.

Ďalej informoval prítomných o pripravách na slúčenie Spolku s Čs. spoločnosťou chemickou a o vydaní knihy Prof. Dr. Vašátka „O čerení repnej šťavy“, ktorá práve vyšla a je členom k dispozícii. Cena knihy je 473 Kčs, členom sa poskytne sľava vo výške 10%.

Predseda ďalej udeľuje slovo Prof. Dr. Gregorovi, ktorý poďakuje za neprítomného a ťažko chorého Dr. Krempaského o Chemických zvestiach, ktoré sa postupne zväčšili až na 64 strán. Je to jeden z najobjemnejších časopisov dobrej úrovne, ktorým sa šíri obzor čs. chemikov a ktorý sa rozposiela dnes už do celého sveta. Ako vzdelávateľ Spolku informoval prítomných o vydaní novej knihy Prof. Dr. Vašátka „O čerení repnej šťavy“ a o absolvovaných 7 odborných prednáškach. Prednášky boli zostavené tak, aby sa vystriedali všetky odbory a prednášajúci boli nielen odborníci zo Slovenska, ale i z Čiech a Moravy. Po každej prednáške bola diskusia a z mnohých vznikly cenné námety pre odbornú prax.

Ďalej nadviazal Spolok styk s chemikmi ľudovodemokratického Maďarska, od ktorých budeme pravidelne dostávať 2 odborné časopisy. Záverom svojho referátu podal ideový námet vzdelávateľa pre budúce obdobie, ktorý bude spočívať predovšetkým v prehĺbení spolupráce so školským oddelením ROH, v rozvinutí doteraz sľubne započatej prednáškovej činnosti, a to nielen v Bratislave, ale i priamo v jednotlivých závodoch, aby sa tak zainteresovali aj širšie vrstvy pracujúcich. Školenie širokých vrstiev bude našim najlepším príspevkom k budovateľskému úsiliu nášho štátu a k splneniu 5-RP. K referátu Dr. Gregora kol. Beseda dodáva, že Chemické zvesti majú 820 predplatiteľov a že na doplnenie časopisu na 64 strán poskytlo Povereníctvo priemyslu a obchodu subvenciu vo výške Kčs 550.000.—

Potom nasledovala zpráva hospodára Spolku, v ktorej kol. Vician konštatoval, že adaptácia nových miestností Spolku vyžiadala si náklad vo výške Kčs 104.000.—, z ktorých uhradí jednu tretinu býv. majiteľ Mototechna. Ďalej vyčíslil náklady na odborné knihy a zariadenie spolkových miestností. Prosi, aby valné zhromaždenie jeho zprávu vzalo na vedomie. Zprávu valné zhromaždenie prijalo.

Nasledovala zpráva pokladníka kol. Ing. Baricu, ktorú valné zhromaždenie schválilo.

Zprávu revízorov účtov predniesol kol. Ing. Daučík, ktorý prítomným oznámil, že prezrel účtovné záznamy Spolku a zistil, že sú v najlepšom poriadku. Naproti tomu koštatuje, že hospodárenie nezodpovedá predpokladom, aké sa urobily začiat-

kom roku, čo zapríčinilo presťahovanie spolkových miestností a prijatie nových zamestnancov. Navrhuje, aby sa odstupujúcemu výboru udelilo absolutórium.

Predseda dáva o tomto návrhu hlasovať. Absolutórium sa prítomnými jednohlasne udelilo.

Dr. Gašperík potom požiadal s. Horvátha, aby prevzal vedenie zasadnutia ako predseda ad hoc a previedol voľby.

Odstupujúci výbor, ako dobrý hospodár, vypracoval návrh na složenie nového výboru. Podľa zvyklostí predseda sa volí osobitne, ostatní potom podľa prania členskej schôdzky buď jednotlivo alebo en bloc. S. Horváth prečítal kandidačnú listinu, v ktorej boli navrhnutí za členov nového výboru nasledovní:

Predseda: *Dr. Gašperík,*

I. podpredseda: *Dr. Klíma,*

II. podpredseda: *Fukas,*

I. tajomník: *Beseda,*

II. tajomník: *Ing. Kostolanský,*

pokladník: *Zachar Alex.,*

vzdelávateľ: *Dr. Gregor,*

správca majetku: *Dr. Ježo,*

zapisovateľ: *Schramek.*

Predseda dozornej rady: *Ing. Daučík,*

I. člen dozornej rady: *Ing. Šímel,*

II. člen dozornej rady: *Ing. Stein.*

Oblastné riaditeľstvá ako kooptovaní členovia budú zastúpené zástupcami kádrového odboru, prípadne vedúcimi školského oddelenia. Ide o týchto 4 kooptovaných členov:

za oblasť chémie I,

za oblasť celulózy I,

za oblasť keramiky I,

za oblasť výživy I.

Mená týchto delegátov oznámia oblastné riaditeľstvá.

Ďalší členovia výboru:

publikačný referent: *Dr. Krempaský* za Chem. zvesti,

za lekárov, pracujúcich v chem. laboratóriách: *Dr. Thurzo.*

Ostatní riadni členovia: *Ing. Kozmál, Ing. Furdík, Vongová, Bevelaqua, Ing. Žuffová, Oszlányi, Ing. Kianička, Vician, Ing. Boríšek, Ihradský, Ing. Slávik, Ing. Barica.*

Náhradníci výboru: *Ing. Ryba, Patočka, Píš, Gáborík, Sasák, Veselá.*

Za delegátov do Čs. spoločnosti chemickej boli navrhnutí:

Dr. Gašperík, Beseda, Ing. Kozmál, Schramek, Ing. Barica, Dr. Gregor.

Krajovní dôverníci, ktorých menuje výbor, vyberá sa po dohode z radov členov, bývajúcich v jednotlivých krajoch. Ide o kraje: prešovský, košický, žilinský a bansko-bystrický. Majordomus: Dr. *Tamchyna*.

S. Horváth po tomto dáva hlasovať o predsedovi, ktorý bol jednohlasne zvolený.

O ostatných členov výboru sa hlasovalo en bloc a boli taktiež jednohlasne zvolení.

Potom s. Horváth prehovoril ešte niekoľko slov menom SOR.

Nato sa ujal slova novozvolený predseda Dr. Gašperík, ktorý ďakuje všetkým za preukázanú dôveru, sľubuje, že sa vynasnaží, aby sa Spolok zapojil do práce tak, ako to od nás vyžaduje národná, štátna a politická ideológia, smerujúca k socializmu.

Na jeseň minulého roku, keď bolo valné zhromaždenie Čs. chemickej spoločnosti v Brne, na ktoré sme boli pozvaní, dohovorili sme sa, že utvoríme koordinačný výbor, ktorý pripraví všetko, čo treba na sblíženie spolupráce, resp. slúčenia Čs. spoločnosti chemickej so SCHS. Neskôršie sme sa sišli v Prahe, potom v Bratislave a pripravili sme návrh na stanovy, ktoré musíme prerokovať a schváliť. Prosí s. Besedu, aby prečítal navrhnuté stanovy. S. Beseda uviedol podmienky, za akých prišlo k vypracovaniu návrhov na slúčenie s Čs. spoločnosťou chemickou. Poznámka, že stanovy sa vcelku nemenia, iba niektoré body, ktoré prečítal. Prítomní nemali k zmene nijaké poznámky ani námietky a nové stanovy boli jednohlasne prijaté.

Potom prehovoril predseda Čs. chemickej spoločnosti Prof. Dr. Lukeš, ktorý s veľkou radosťou víta slúčenie Čs. chemickej spoločnosti so SCHS a verí, že spoločnou prácou prispejú k rozkvetu na poli chémie a praje všetkým čo najviac zdraru.

Za brnenskú odbočku prehovoril Dr. *HAMPL*, ktorý všetkých srdečne zve ako právoplatných členov na mimoriadny sjazd, ktorý bude na jeseň v Brne. Potom sa prikróčí k schôdzke nového ústredného výboru a k voľbe predsedníctva, čím sa skončí funkcia koordinačného výboru.

Keďže bol denný program vyčerpaný, predseda Dr. Gašperík zakončuje XI. valné zhromaždenie SCHS a praje do novej práce veľa úspechov.

Z kultúrnych dejín Banskej Štiavnice.)*

História Banskej Štiavnice, ako všetkých iných bankských miest, v ktorých sa ešte aj dnes doluje, je slávnou históriou ťažkej práce robotníckej triedy — je históriou baníkov. Celé mesto, všetky krásne starobylé budovy, všetok lesk a sláva v minulosti

*) Prednesené na XI. valnom zhromaždení Spolku chemikov na Slovensku dňa 2. júla 1950 Banskej Štiavnici.

odvodzujú sa od výsledku práce usilovných baníckych rúd. Na prácu baníkov nadväzovala zasa práca robotníkov v hutách. A len všetka táto namáhavá práca vyčarila z nevzhľadnej horniny zlato, striebro, meď, olovo, cínk; kým však robotníctvo sotva uhájilo holé živobytie, v rukách šľachty a obchodníkov premenil sa lesklý kov v blahobyt a bohatstvo, ktorým sa tvorila slávna história slobodného kráľovského mesta Banskej Štiavnice.

S hľadiska chemického a hutníckeho zaujíma nás hlavne obdobie od r. 1763, keď dekrétom z 13. júna založila Mária Terézia Banskú školu so systematickým vyučovaním. Roku 1770 túto školu povýšili na školu vysokú: „Academia metallurgica Schemnicensis“. Započiatím prednášok poverili r. 1763 ako jediného profesora Mikuláša Jacquina, a to z chémie a hutníctva. Pre nedostatok potrebných vyučovacích pomôcok začali prednášky až 1. septembra 1764. Až o dva roky neskoršie na tejto škole založili druhú stolicu matematiky a mechaniky (prednášal M. Poda).

Najvýznamnejším profesorom chémie na tejto štiavnickej Banskej akadémii v XVIII. storočí bol Anton Rupprecht, ktorý tu účinkoval od r. 1779 do r. 1792. Bol tvorcom povestnej „mylnej teórie štiavnickej“ o metalizácii alkalických kovov. Táto teória sa však ukázala neskoršie správnu. Najväčšiu zásluhu má Rupprecht v budovaní už Jacquinom založeného chemického laboratória. Toto sa stalo povestným aj v zahraničí a dokonca vzorom pre slávnu parížsku technickú školu (viď G. Pinet, Histoire de l'Ecole Polytechnique, Paríž 1887, str. 366). Mnoho dokladov svedčí o tom, že prvé školské chemické laboratórium na svete bolo v Banskej Štiavnici.

Na škole prednášali ako hostia aj odborníci z praxe, prípadne aj z cudziny. Tito zaoberali sa aj pokusníctvom v štiavnickej a okolných hutách. Takto sa dostal do Banskej Štiavnice aj Ignác Anton Born (1742—1791), rodák zo Sedmohradska, Born, baník a hutník, preskúmal skoro všetky vtedy v Uhorsku známe výskytistia rúd a hľadal nové až v Liptove a na Spiši. V roku 1770 povolali Borna do Prahy, kde zastával úrad prísediaceho banskej rady. V tom čase pracoval aj experimentálne na amalgamizácii kovov. Výsledky svojich pokusov popísal obsírne a shrnul vo viedenskom periodiku „Physikalische Arbeiten“. V tomto článku oznámil, že vo svojej práci hodlá pokračovať v Banskej Štiavnici a v Sklenom (dnešné Sklené Teplice) za účelom ľahšieho izolovania zlata a striebra pomocou ortuti. O tomto Bornovom úmysle písaly aj Prešporské noviny (r. 1785, str. 157). Born uskutočňoval svoje pokusy pod priamou patronáciou cisára Jozefa II. a mal celý rad spolupracovníkov a to: prof. Antonína Rupprechta, adjunkta viedenského prírodopisného kabinetu Karla Haidingera, lekárnik Bausainga a prof. Mikuláša Bodu, člena pražskej učenej spoločnosti. Na výsledky pokusov čakali odborníci celej Európy.

Literaturzeitung vyslala zvláštneho reportéra, ktorý v čísle z 21. 6. 1786 podal podrobný referát a zvlášť vyzdvihol učeneckú demokratičnosť Bornovu, ktorou tento prevádza svoje teoretické vedomosti do praxe. Born v dvojsväzkovvej knihe, ktorá vyšla vo Viedni, kriticky zhodnotil svetové metódy rudnej ťažby a podrobne popísal uskutočňovanie a výsledky svojich pokusov. Toto dielo a referát v Litteraturzeitungu dali podnet na svolanie medzinárodného kongresu vedcov do Skleného na Slovensku v r. 1786, kde sa pokusmi mala overiť Bornova teória o amalgamovaní kovov.

Na kongrese síšli sa odborníci svetového mena z celej Euro-
py: Ferber z Ruska, John Hawkins z Anglicka, Olaf Henekel zo Švédska, d'Ethnyar z Francúzska, ďalej Charpentier, Dietrich, Klaproth, Rupperecht, Vrbna, Trebra, Boda a iní. Neskoršie prišiel do Skleného aj Lavoisier, aby si osobne overil jedinečnú chemicko-úpravnícku metódu amalgamizácie zlatých a strieborných rúd.

Bornova prednáška a ním prevedené pokusy vzbudily zaslúženú pozornosť.

Na kongrese prerokovali sa však aj problémy iných vedných odborov. Účastníci dohodli sa aj o potrebe organizovať svoju vedeckú prácu. Uznala sa nevyhnutnosť založiť medzinárodnú vedeckú spoločnosť, ktorá by skúmala, ako najlepšie ťažiť rudy. Založili preto hneď na kongrese v Sklenom v r. 1786 spoločnosť pod názvom „La société de l'art de l'exploitation des mines“. Členmi spoločnosti stali sa okrem účastníkov kongresu aj niektorí odborníci z Čiech, Uhorska a Nemecka, napr. Koestler, Selecký, Bušecký, Lhotka, Buttner a Harz. Hneď v Sklenom sa rozhodli pozvať aj iných odborníkov z celého sveta ku vstupu do spoločnosti. Pripravili aj prvé stanov. Podľa nich cieľom spoločnosti bolo pestovať hlavne minéralogiú, chémiu a fyziku a ich praktické použitie v baníctve a hutníctve. Za úradné reči určili si latinu, francúzštinu, angličtinu, taliančinu a nemčinu.

Spoločnosť mala pozostávať z členov riadnych, mimoriadnych a čestných. Mala sa deliť v jednotlivé autonómne vedné skupiny. Na čele každej skupiny mal stáť riaditeľ s pomocným vedeckým personálom. Hlavnou úlohou bolo korešpondovať si o časových problémoch príslušného vedného odboru s odborníkmi vo svete. Sbíerať domáce aj cudzie skúsenosti. Usporiadovať prednášky, podnecovať k pokusom, zariaďovať laboratóriá, založiť archív korešpondencie a múzeum modelov a prístrojov.

IV. článok stanov určoval práva a povinnosti členov. Povinnosťou každého člena bolo starať sa o zveľadenie spoločnosti, účastniť sa na každej akcii, upozorňovať na ne verejnosť, pozývať ju k účasti a k podpore. Členovia spoločnosti mali presne a včas oznamovať odbornej aj ústrednej kancelárii všetky svoje poznatky

a výsledky. Každý člen mal na Veľkú noc prispieť na spoločnosť dvoma dukátmi. IX. článok stanov vylučoval členov, ktorí rok nepracovali pre spoločnosť a nepreukázali záujem o jej podnikanie. O kongrese podal zprávu v nemeckom časopise Bornov priateľ Rus Ferber v r. 1787.

Kongres, o ktorom som hovoril, bol prvým medzinárodným vedeckým kongresom svojho druhu na svete. Jeho dejišťom boli dnešné Sklené Teplice. Vedecká spoločnosť bola aj prvou medzinárodnou spoločnosťou banských a hutníckych praktikov. Tri roky po založení r. 1789 mala spoločnosť už mnoho členov v Rusku a v Amerike. Vtedy sa však už spoločnosť vymkla z rámca provinčných záujmov a stratila spojitost s miestom svojho vzniku. Časom zabudlo sa aj na Borna.

Vedecká pokrokovosť bývalej Banskej akadémie, geniálna chemicko-hutnícka metóda J. A. Borna na izolovanie kovov z hornín, prvý medzinárodný sjazd banských a hutníckych praktikov na svete v Sklenom a založenie prvej medzinárodnej spoločnosti toho druhu patrí do kultúrnej histórie Banskej Štiavnice.

Každý národ a štát je hrdý na to, čím prispel na zveľadenie svetovej kultúry. Preto nezabúdajme ani my na to, čo sa v tomto smere u nás vykonalo.

Bývalá banská akadémia, v ktorej miestnosti dnes zasadáme, bola priamo či nepriamo dielom robotníckej triedy. Na jej katedrách vyučovali vynikajúci odborníci a í vyškolili mnoho generácií dobrých technikov, banských a hutných inžinierov, ktorí po skončení štúdií rozišli sa do celého sveta a tam šírili slávu školy, ktorá ich odchovala. a banského mesta, ktorého 700-ročné jubileum t. r. oslavujeme.

J. Gašperík.

Slučovací sjazd Spolku chemikov na Slovensku s Čs. spoločnosťou chemickou v Brne.

Československí chemici boli už čoskoro po národnom oslobodení r. 1918 pospájaní sväzkom úprinného priateľstva v Československej spoločnosti chemickej, ktorej slovenská odbočka so sídlom v Bratislave vyvíjala neobyčajne čulú spolkovú činnosť. Boly to menovite obľúbené mesačné schôdzky v býv. Poľnohospodárskom múzeu, spojené vždy s odbornými prednáškami vysokej úrovne, ktoré sa staly tradičným shromaždišťom vtedy ešte počtom malej obce slovenských a českých chemikov, pôsobiacich na Slovensku.

Tento utešený rozvoj chemickej družnosti a odborného vzostupu na Slovensku bol náporom Hitlerovho Nemecka a jeho slovenských satelitov r. 1938 násilne prerušený. Nedošlo vtedy už ani k usporiadaniu jubilejného sjazdu Spoločnosti, organizovanému z

príležitosti 20. výročia trvania ČSR na jeseň 1938 Bratislave, keďže dramatický spád udalostí tomu zabránil. Museli sme sa uspokojiť iba so sjazdovým číslom Chemických listov, ktoré priniesly neprednesené sjazdové prednášky.

Chemici na Slovensku, združení okolo vyššej chemickej priemyselnej školy v Banskej Štiavnici, prispôsobiac sa formálne štátoprávnym zmenám, zakladajú r. 1940 Spolok chemikov Slovákov. Bol to spolok názvom síce slovenský, avšak svojím ideovým zameraním československý, o čom v priebehu rušných desiatich rokov pcdal viac ako dosť dôkazov. Tým bola de facto zachovaná kontinuita Čs. spoločnosti chemickej na Slovensku.

Po oslobodení Červenou armádou nadviazaly sa opäť popretrhané spoje medzi dvoma spolkami a spolupráca sa vyvíjala i prehlbovala medzi nimi najmä pri usporiadaní odborných prednášok, účasťou českých kolegov na našich sjazdoch, výmenou publikácií a iným.

Tomuto obnoveniu vzťahov a vedomiu spolupatričnosti bolo treba dať už len formálny výraz a tak došlo po dôkladnej revízii stanov koordinačným výborom, složeným zo zástupcov obidvoch spolkov, ku slučovaciemu sjazdu SChS s Čs. spol. chemickou v dňoch 16.—17. septembra v Brne. Mimoriadny sjazd mal časť pracovnú a exkurznú. Dňa 16. septembra predpoludním si účastníci prezreli Ústav pre kvasnú chémiu a Ústav garbiarsky pri Vysokej škole technickej Dr. E. Beneša v Brne, načo popoludní po kratšej schôdzke ústredného výboru Čs. spol. chem. započalo sa sjazdové rokovanie v posluchárni tamojšej VŠT. Predseda Prof. Dr. Lukeš vo svojom otváracom prejave načrtol stručne dejiny Spoločnosti a vyzdvihol význam slučovacieho sjazdu pre ďalší vývin čs. chémie. Za SChS prehovoril Prof. Dr. Gašperík a podal výstižný prehľad o činnosti SChS za celý čas svojho jestvovania a osobitne priklinoval potrebu somknutia chemikov v ČSR v jednotnom spolku pre spoločnú účasť na socialistickej výstavbe nášho štátu.

Potom byly prečítané a schválené zmeny stanov ústredia a prevedené voľby funkcionárov do ústredného výboru v tomto složení:

Prof. Dr. Ing. Rudolf Lukeš, Dr. Jaroslav Staněk, Ing. Ferdinand Moravec, Prof. Dr. O. Tomíček, Dr. Ing. O. Hanč, Prof. Dr. R. Brdlička, Prof. Dr. Ing. O. Wichterle, Prof. Dr. F. Čůta, Dr. Ing. J. Hampl, Prof. Dr. F. Toul, Doc. Dr. J. Lauschmann, Prof. Dr. A. Okáč, Prof. Ing. F. Kozmál, Prof. Dr. J. Gašperík, Eugen Beseda, Ing. Š. Barica, Pavel Schramek.

Ďalej byly predložené návrhy na prijatie za čestných členov z našich bádateľov: Prof. Dr. Ing. Vítězslava Veselého, Ing. Ferdinanda Moravca, Prof. Dr. Jaroslava Heyrovského a Prof. Dr. Mr. Oldřicha Tomíčka, s cudzích bádateľov: Prof. Dr. Levoslava Ruziczku, Prof. Dr. I. M. Kolthoffa a Prof. Dr. Ing. Vlada Preloga.

Sjazd odhlasoval zaslanie pozdravných telegramov prezidentovi Republiky, predsedovi vlády a ministerstvu školstva, vied a ume-
ní.

Po pracovnej časti Sjazdu predniesol Prof. Dr. P e t r ž í l k a z Karlovej univerzity pútavý referát na tému: Mierové využitie atomovej energie. Prednášku, ktorú sprevádzaly početné svetelné obrazy, vypočuli si prítomní s neobyčajným záujmom vzhľadom na mnohostrannú aplikáciu najmä rádioaktívnych izotópov vo vede a v praxi.

Novozvolený ústredný výbor zasadal potom v miestnostiach Grand-hotelu a prerokoval hlavné zásady budúcej činnosti Spoloč-
nosti.

Druhy deň, t. j. 17. september, bol venovaný autokarovému zájazdu po pamätihodnostiach južnej Moravy (Slavkov, Buchovice, Střílky, Velehrad), načo sa účastníci odobrali do svojich domovov.

Treba i na tomto mieste vyzdvihnúť obetavosť brnenských kolegov, menovite kolegu s. Dr. B l a n k u, ktorí s nevšednou ochotou a dobrou organizáciou prispeli k plnému zdraru Sjazdu, ktorý v účastníkoch zanechal milý a trvalý dojem.

M. Gregor.

UPOZORNENIE.

Prosíme našich predplatiteľov, ktorí nepotrebujú 3, 5-6 z roku 1949
1, z roku 1950, aby ich láskavo zaslali našej administrácii, ktorá ich cenu plne nahradí aj s poštovným.
